

Modrá Lanovka

~ ČASOPIS O TATRÁCH ~

Číslo 2. Zima 2025

Gerhard „Gero“ Gašparovič rozpráva o surfovaní na snehu

Na doske
zjazdil a prežil
dve lavíny

str. 6

Borisove fotografie Tatier sleduje
na sieti 120-tisíc ľudí – str. 6

Tomáš buduje nový príbeh
tatranskej školy v prírode – str. 12

Martin „pendluje“ medzi San Franciscom
a Tatrami, nahráva albumy – str. 14

Príloha – 8 strán navyše
„Kopce, ktoré nás spájajú V“

V Tricklandii čaká na deti
nový kreatívny ateliér – str. 11

Šéfkuchár Yan Carlos na návšteve
v Šmakovci a Smokovci – str. 16

Gerhard "Gero" GAŠPAROVIČ Snowboardista

Dobrodruh?
„Nie, mám
len posunuté
hranice
vnímania“

Ak v Tatrách povieť slovo snowboardista, mnohým sa hneď vybaví Gerhard Gašparovič, akoby išlo o synonymum. Nejde len o jeho slávne divoké kúsky v exponovanom teréne, ale najmä o to, ako sa snowboardu naplno oddal a ako s ním zoznamuje ostatných.

S manželkou Ingou, ktorá pochádza z Lotyšska.

Ako učiteľ snowboardingu pomáha iným zažívať fascinujúce pocity, ktoré prináša jazda na doske dole prašanom. Je snowboard šport, alebo viac životný štýl? Čím ľuďom spôsobuje radosť a kde sú jeho hranice? Gero, ako ho v Tatrách všetci volajú, sa rozhovoril a prezradil mnohé zaujímavé tajomstvá.

SKUTOČNÝ SNOWBOARD: CÍTIŤ HO SRDCOM A POSÚVAŤ SVOJE HRANICE

Podľa Gera skutočnú podobu snowboardu zažiješ vtedy, keď ho robíš naplno. „Srdcom vnímaš jazdu, cítiš sa pri nej komfortne, ale zároveň prekonávaš aj svoje hranice,“ vysvetľuje.

Lebo niekto sa naučí základné oblúky, ale ostane len pri nich, môže sa báť ísť ďalej. „Keď ten strach ale len trochu prekonáš, urobíš niečo, čo si ešte neskúsil, urobíš jeden krok späť,

ale dva dopredu, tak sa zlepšíš. Stále skúšaš v tej jazde niečo, čo si ešte predtým neurobil,“ pokračuje.

ZLEPŠOVANIE NEKONČÍ

Na zlepšovaní pritom pracuješ stále: „Nepríde moment, že už sa nemáš v čom. Terén sa stále mení, strmosť, snehové podmienky, každá jazda je iná, terénne nerovnosti, priepasti, stále je niečo, čo si ešte neprešiel, stále máš nejakú výzvu.“ Týmto vyznaním Gero motivuje aj svojich žiakov na prvej lekcii, aby vedeli, na akú cestu práve vstúpili a kam sa môžu dostať.

Z PETRŽALKY DO TATIER

Ak niekto zistí, čo má v živote robiť, načo prišiel na tento svet, ťažko ho niečo len tak zastaví. V prípade snowboardu to nie je ani bydlisko mimo kopcov. Ako sa chlapec z Petržalky ocitne nastalo v Tatrách? Keď si Gero v devätnástich kúpil prvú dosku, cez víkendy a voľné dni s ňou vyrážal z domu do hôr.

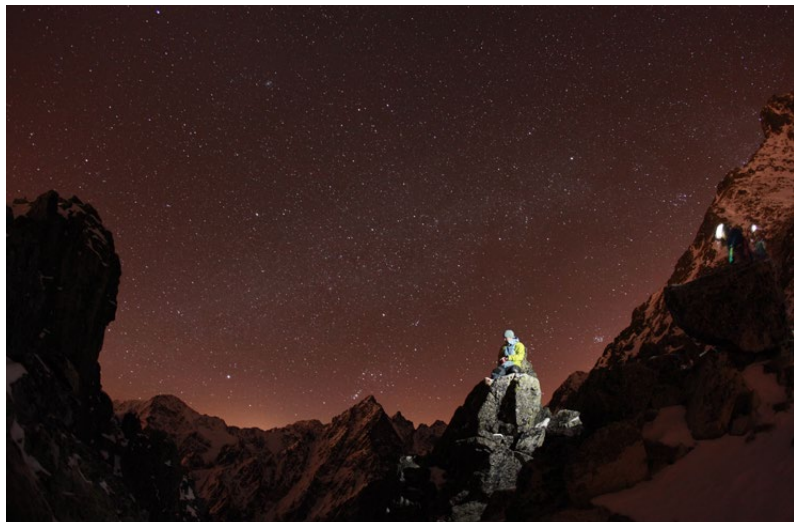
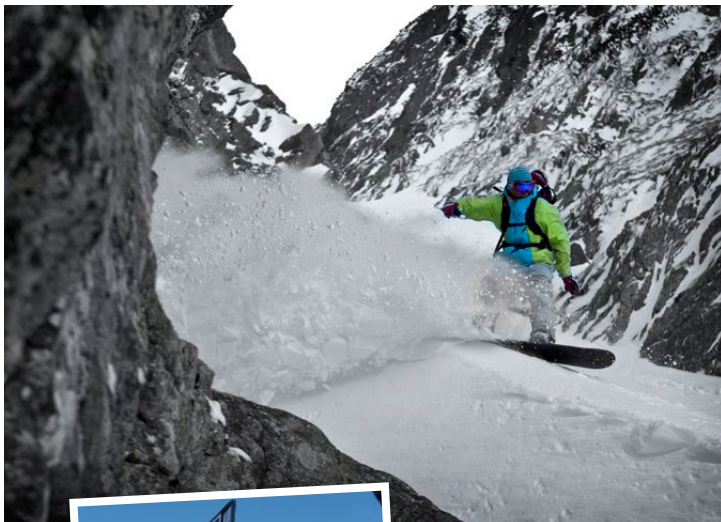
POTREBOVAL BYŤ HNEĎ NA SVAHU

Vždy to boli jeden, dva, tri dni. Avšak, či to bude surfovanie v nádhernom prašane, alebo sklzavanie zamrznutým svahom, bola skôr lotéria. Vtedy sa Gerovi vyjasnilo: „Keď chcem

Gero pred 20-imi rokmi ako mladík objavuje Tatry a snowboard.

Aby dnes zoznamoval žiakov s najnáročnejšími terénmi Álp.

V žľabe pomedzi skaly a nočnom Sedle. Fotograf Braňo Molnár zobrazil Gera na snímkach s umeleckým nádychom.

Radosť.

vychytať tie najlepšie podmienky, musím žiť pod kopcom. Keď čerstvo nasneží, ja budem jednoducho hneď ráno tam."

DO LOMNICE A NA SEDLO

A tak sa ocitol v Tatrách. Otázka po príchode bola, z čoho tu bude žiť? Kamarát mu poradil absolvovať kurz a učiť snowboardovať iných. Sezónu 2005/06 tak začal kurzom snowboardu v Pavčinej Lehote. Čakala ho kariéra v Jasnej, keď mu zrazu povedali, že majú plné stavy, ale potrebujú niekoho v Tatranskej Lomnici. „Po pár dňoch som nič neľutoval, v Lomnici to bola paráda," hovorí.

NA LYŽIACH ŠTYRI TÝŽDNE

Snowboard už nikdy neopustil. Na lyžiach stál v živote len štyri týždne, na 1. a 2. školskom lyžiarskom zájazde, na jednom výlete s tetou

a na druhom s kamarátmi. Lyžiam však ďakuje, ukázali mu cestu k doske: „Práve na nich som zo svahu videl tie voľné terény vedľa zjazdovky a dostával obrovskú chuť na ne vhuľnúť." Avšak na doske, tým si bol istý: „Snowboard je taký surfing na prašane. Pre mňa zábavný, lebo je o tom pocite a možnosti nahýbať sa do oblúku, o voľných rukách a prítomnosti slobody." Zo zimnej zábavky sa postupne stala vášeň, životný štýl, zmysel života.

BAMBUSÁCI A TULENE

Lyže opustil, lyžiarov však nie. Po príchode do Tatier to boli práve oni, ktorí Gera zoznámili s voľným terénom, lavínovými sondami, naučili ho základné pravidlá pohybu v ňom. O akejsi rivalite medzi lyžiarmi a snowboardistami hovoriť nemožno. „Ak, tak len v rovine občasných vtipov," smeje sa. Snowboardisti občas nazývajú lyžiarov bambusáci kvôli paliciam, tí na oplátku svojich kamošov tulene, lebo tak sa s doskou niekedy vľajú po svahu.

OSUDOVÝ ROK 2010

Ako Gero v Tatrách zapúšťal korene, prišiel rok 2010, ktorý veľa zmenil a nikdy na neho nezabudne. Na doske zjazdil a prežil dve väčšie lavíny. Jednu dokonca aj nafilmoval, čo tiež ovplyvnilo jeho prácu. Svet mobilov ešte nefungoval naplno, nie každý si všetko točil. Gerove zábery boli preto vysoko raritné a obleteli Strednú Európu.

Gero, snowboardista.

„SPLAZÍK" NIE JE LAVÍNA

Lavína a snowboard pri skúsenom borcovi nemusí byť nevyhnutne nebezpečná kombinácia. „Ak je pri jarnom snehu zosun pomalý okolo 30 km/hod a je plne pod kontrolou, my ho ani nevoláme lavínou, ale akýmsi splazíkom," vysvetľuje. Ten sa dá podľa neho dokonca aj pretraverzovať: „Je pomalý, nadávkuješ si ho, hráš sa s ním."

TRI DLHOČIŽNÉ SEKUNDY

Úplne iná káva je ale náhle odtrhnutá lavína z významnej masy snehu, ktorá naberie rýchlosť cez 100 km/hod. Takéto dve zažil Gero v Kartárikovom žľabe pod Lomnickým štítom v spomínanom roku, hoci v dvoch rozličných zimách.

PRVÁ LAVÍNA

Mala to byť bežná ľahká jazda s kamarátmi, nič výnimočné. Zrazu v strede žľabu na pláni praskla masa snehovej hmoty. Gero stál práve na spodnom mieste odtrhu. Niekoľko desiatok metrov s lavínou „kľzal po povrchu", až sa ocitol celý pod ňou. Ostal tam dve až tri sekundy. Pri rôznych činnostiach je to nebadaná chvíľka, pri lavíne to bolo poriadne dlho!

PLNÉ ÚSTA A UŠI SNEHU

Tri sekundy stačili, aby naplno precítil, čo to znamená. „Máš plné ústa snehu, uši, nos, nevieš dýchať, ani sa pohnúť, si v totálnej tme," spomína. Zažil ten pocit, o ktorom veľakrát počul

Cestou do Kartárika. Mal to byť deň, ako každý iný.

A zrazu prásk, stokilometrová lavína.

z rozprávania a kníh: „Ani si neviem predstaviť takto vydržať 15 minút, o ktorých ako kritických na prežitie hovoria lavínové príručky.“

Z TMY NA SVETLO

Faktu, že sa sneh rýchlo odsunul po troch sekundách, vďaka viacerým faktorom. Sneh sa rozliadol do širokej doliny, terén to umožňoval. Počas pádu lavíny inštinktívne manévroval nohami, najmä kvôli ochrane proti skalám, tým sa však zároveň držal na povrchu, čo sa ukázalo ako kľúčové.

„Z obrovského strachu som zažil rýchly prechod k adrenalínu a radosti, akoby som sa naozaj zošmykol hrobárovi z lopaty. Akoby som sa znova narodil,“ spomína.

ŠPORT, ČI HAZARD?

Celú vec natočil na kameru. „Lavína na videu naozaj nebola zámer, ale neuveriteľná náhoda,“ hovorí. Snímka ho urobila známejším a v mnohom na dlhé roky určila jeho povest'. Pre niekoho sa stal hrdina, ktorý prežil lavínu, špičkový snowboardista, ktorý dokázal ukočirovať masu snehu. Pre iných niekto, kto nekoná normálne, blázon, hazardér, „crazy“ extrémny športovec.

Gero tu ľahkovážny hazard odmieta. „Kritici nemajú tú skúsenosť z exponovaných miest

v horách, preto sa na vec môžu takto pozerieť, nevyčítam im to. Naopak, freeridoví lyžiari tieto lokality poznajú a chápu, že taká situácia môže aj pri všetkej snahe a opatreniach nastať,“ zamýšľa sa a dodáva, že oproti iným ľuďom má len trochu posunutú hranicu vnímania, čo je ešte mimo rizika.

Pád lavíny mal aj pozitíva. Vycibril si v nej techniku pohybu, ak by náhodou niekedy ešte raz. Zistil, že príčinou jej uvoľnenia mohlo byť i to, že traja kamaráti sa na zjazd vybrali naraz, čo bola chyba: „Preto sme to už nikdy takto nezopakovali.“

POTEŠIL FILMÁROV

Video s lavínou nakoniec poslúžilo legendárnemu filmu o lavínach Braňa Molnára „Biele objatie“. Slovenská televízia ho vysielala každý rok v januári. Zábery použili aj poľskí filmári v seriáli o horskej službe Ratownicy/ Akademia górska/ Patrol Tatry.

LAVÍNA ČÍSLO DVA

V tom roku zažil v žľabe aj druhú lavínu. S kamarátmi pred jazdou robili záťažové otrasy, tie riziko lavíny neukázali. Napriek tomu sa uvoľnila. Znova nohy hore a „plavba“ na povrchu. Oproti prvej sa tentoraz odtrhla už na vrchu žľabu, nárazu do skaly sa Gero nevyhol. Zlomené kosti, pobyt v nemocnici, našťastie bez operácie. Získal pred takýmito jazdami ešte väčší rešpekt a čiastočne od nich upustil. „S manželkou Ingou sme už čakali bábätko, získal som inú perspektívu,“ spomína. Takisto Inga si dala námahu a pred istými trasami Gera, ako vraví, „ubrzdila“.

PRETEKÁ GRÉTKA

V osudný rok, keď sa toho veľa zomlelo, stihol ochutnať aj zo svojho snowboardového sna pretekať v disciplíne freeride. Prihlásil sa do súťaže v Jasnej, po prvom kole, kde sa hodnotia rôzne kritériá, ako plynulosť jazdy, triky, výber

Je po všetkom, Gero si po tme a strachu vydýchol.

Kartárik za bežných okolností.

Gerova dcéra Grétka zlyžovala Lomnické sedlo prvýkrát v piatich rokoch, aby dnes robila na svahu podobné kúsky ako otec a pretekala.

stopy, rýchlosť, štýl, postúpil ako štvrtý do finále. To ale zrušili pre zľadovatený povrch. „Nikdy sa nedozviem, ako by som skončil. Na súťaženie som mal už sponzorov, ale pre zranenie na tréningu v Rakúsku som súťaženie prerušil.“ Nič však neľutuje, tak to malo byť. Zámer pretekať nakoniec prebrala dcéra Grétka. Snowboardu sa venuje vrcholovo, často sa ocitá aj na pódiu s medailami. „Na snowboarde bola od mala, už v piatich rokoch zjazdila Lomnické sedlo, baví ju to, teší sa z toho,“ hovorí hrdý otec.

„CHCEM IM UMOŽNIŤ TEN ZÁŽITOK“

Ak dal Gero preteky nabok, o to viac sa počas zím vrhol na prácu inštruktora snowboardingu, ktorá zanecháva v horách stopy. Pretože, ako pri jazdení sám pre seba, aj pri učení iných Gero vychádza zo svojej hlbokej vášne pre snowboard. „Jednoducho viem, že snowboard je lepší ako lyže (úsmev), viem, že je to o surfovaní, o tých prežitých krásnych chvíľach pri kosodrevine, v terénoch, kam by si sa pre vysoké skaly v lete na nohách nedostal. Chcem tým, ktorých to láka, takýto zážitok umožniť,“ hovorí.

Dokonca už vtedy, keď to samotní žiaci ešte netušia. „Keď vidím, ako sa im to páči na zjazdovke, o to viac sa im bude páčiť freeride vo voľnej prírode, hoci si to možno ešte nevedia celkom predstaviť,“ pokračuje.

PORADIE KROKOV

Ako prebiehajú kurzy? Na vyratrkovanej zjazdovke sa budúci snowboardisti naučia základy, ako robiť oblúky a podobne. Potom nasleduje pohyb v Lomnickom sedle, neskôr v prašane pod lanovkou a nakoniec voľný terén v prírode. „A potom keď ich vidím, ako sa po zjazde žľabom tešia, kričím s nimi tiež wow! Čakám ich dole, aj ich nafotím a natočím, aby si tieto momenty mohli odložiť,“ opisuje finálnu fázu kurzov.

KAŽDÚ ZIMU NIEČO NOVÉ

Pre tých, ktorí v tom vidia zmysel, prichádza bonusová etapa, ktorá trvá roky. Podobne ako horskí vodcovia majú stálych klientov, s ktorými každý rok prejdú nejakú trasu, Gero takto s pár ľuďmi prechádza rôzne hory sveta. „Ako som

Ako učiteľ prináša Gero krásne životné chvíle mnohým ľuďom.

vrazil, snowboard je o neustálom zlepšovaní a prekonávaní hraníc. Robiť to s niekým, kto tá vie posunúť, má svoje výhody.“

KAŽDÉMU NAMIEŠAŤ JEHO KOKTEIL

Podľa Gera je pri učení najdôležitejšie uvedomiť si, že každý žiak je iný a podľa toho k nemu vysoko individuálne pristupovať. Napríklad profesionálni športovci často zvládnu všetkých 5 fáz kurzu aj za dva dni, iným to môže trvať dlhšie. Vtedy treba byť psychológ, aj kreatívny taktik.

Ak to niekomu nejde ako po masle, Gero sa mu snaží vymyslieť a nájsť jeho správnu cestu. „Najako ho naviesť na to, aby sa nebál, aby to skúsil nejakým iným štýlom, aby prekonal strach, tak, že sa dostane k cieľu.“ Žiaľ, v niektorých školách pristupujú k žiakom akoby „sériovo“ a rovnako a tak niektorí z kurzu neziskajú všetko, čo treba.

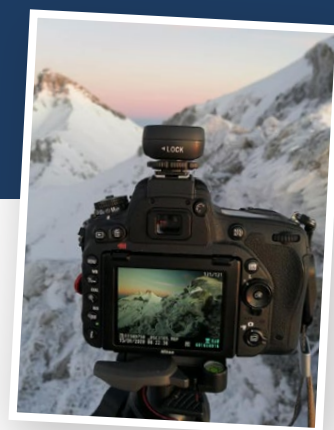
„ABY SME STÁLE BOLII!“

Gero si želá, aby snowboardistov bolo v horách viac, alebo aspoň ich neubúdalo. „Je to asi tak dané, vždy je nás menej ako lyžiarov. Dôležité ale je, aby sme boli,“ smeje sa. Je zvykom, že ľudia skúšajú snowboard až potom, ako sa naučia lyžovať. Podľa Gera to tak nemusí byť. „Je úplne v pohode začať so snowboardom, ak to tak niekto chce. Ak ho lákajú viac lyže, nech začne s nimi,“ hovorí Gerhard Gašparovič.

NAJKRAJŠIE TATRY VIDÍM ZO ZAMAGURIA

Boriseve fotografie
na Instagrame
sleduje 120-tisíc ľudí

Popradčan Boris Michaliček. Keď jeho snímky na internete prilákali desaťtisíce fanúšikov, nabral odvahu zmeniť život. Z hobby fotografa sa stal profesionál na plný úväzok.

Dnes sa delí o svoje grify na workshopoch, s ich účastníkmi putuje po celej Európe. Nadšenci fotografie za ním prichádzajú aj do Tatier.

Borisevi sme položili viacero otázok. Ako sa rodia najlepšie zábery? Dá sa získať oko fotografa? Ako sa možno fotografiou živiť?

Tvoje fotografie, aký je to presne žánr ?
Krajinárska fotografia.

Ja som myslel, že v rámci nej pôjde predsa len o nejaký subžánr, alebo špecializáciu?

Jasné, to už mám skôr ja nejaký svoj štýl, čomu sa teším, keď ma ľudia vďaka fotkám spoznajú, vedia, že som to ja.

Vieš ho definovať?

Mám rád farby a ešte stále tú krajinu, kde hľadám svetlo.

Sú aj iné prístupy?

Dnes už svetlo nehrá v všetkých primárnu úlohu ako kedysi. Trend je dnes vytvárať náladu niečím zamračeným, pochmúrnym. Keď som vyrastal, svetlo bolo vo fotke ten úplný základ, dnes už možno nie, ale pre mňa stále je (smiech).

Čo znamená mať na fotke farby?

Sú to podmienky v teréne, ktoré musíš chytiť. Farby nezachytíš na obed. Tie vynikajú ráno, večer, pri západe, po východe slnka. Darmo si povieš, ja som bol 100-krát na tom mieste a tie farby, čo má Boris, som nevidel. Ak si tam šiel stále na obed, ani si nemohol.

Ako a prečo si začal fotiť?

Popri turistike, liezol som, hikoval a popri tom som niečo fotil. Dnes presne naopak, fotím a popri tom turistikujem.

Ako si vyberáš námety?

Vyberám si miesta, nazývam to systematické fotenie. Cielene na ne nechodím, kým nechytím podmienky, ktoré chcem, kým nenájdem to svetlo a farby, po ktorých túžim.

Teda svetlo a farby na fotky ani nepridávaš?

Svetlo a farebnú náladu tam musím mať vždy. Na snímke ich zásadne nevyrábam, len ich zvýrazňujem. Viem ich trochu „vytuniť“, zvýrazniť, ale iba to, čo sám zachytím na mieste.

Ako si vyberáš miesta?

Niekde sa ocitnem náhodou, moje známe miesta zase objavujem do väčšej hĺbky. Rád pozerám turistické FB skupiny, tam v reálnom čase vidím mnoho námetov aj s aktuálnymi podmienkami počasia.

Zimné variácie známych miest. Štrbské pleso a výhľady z útulne Andrejcová.

Boris miluje zimu a sneh. Odráža sa to aj na jeho fotografických výtvoroch.

Stane sa, že niekde prídeš a hneď na prvýkrát máš také podmienky, že máš fotku, akú chceš?

Aj to sa stane, jasné, sem, tam. Ale väčšinou cestu treba opakovať. (smiech)

Máš opačný rekord, koľkokrát si išiel na nejaké miesto a stále nič?

Chodím veľakrát, sú to pre mňa pokusy. Sú miesta, kde chodím roky. Urobím fotky, ktoré nie sú zlé, ale moja predstava je iná, viem, čo tam chcem odfoťiť, tak idem znova a znova. Verím, že raz nastanú.

Kam chodíš najčastejšie?

Moje obľúbené miesto je zamagurská dedinka Osturňa.

Prečo?

Ona vyzerá ako pekná dolinka, kde bude určite hmla a všetky tie zaujímavé úkazy, ale ona celá je dosť vysoko. Ja mám predstavu, akú hmlu, aké oblaky, aké svetlo na fotke chcem, ale nikdy sa nestretnú všetky naraz, tak tam už chodím vyše 10 rokov a stále čakám na tú moju kombináciu. (smiech)

Stane sa ti, že niečo máš v hlave, čo chceš odfoťiť, ale objavíš niečo iné, čo ťa nakoniec až fascinuje?

Áno, samozrejme. Aj spomínaná Osturňa, hoci to neboli plánované kompozície, odfoťil som tam veľa fotiek, ktoré som publikoval.

Ktoré miesta sú vyslovene tvoje srdcovky?

Milujem hory, je to Zamagurie a Tatry. Čo sa týka fotografie, Tatry radšej fotím zďiaľky, najlepšie zo spomínanej Magury.

Slovenská zima je jednoducho čarovná.

Prečo?

Je to zvolená pasienková krajinka, svetlo tam inak dopadá, inak vyniknú tieň. V Popradskej kotline, ktorá je veľká rovina, mi tieto útvary pri fotení Tatier chýbajú.

Teda fotiť Tatry priamo z ich výšok nie je pre teba to pravé?

To netvrdím. Téryho chata, Zelené pleso sú na fotenie nádherné.

Na akom mieste v Tatrách ťa uvidíme najčastejšie?

Štrbské Pleso. Aj keď sa môže zdať opozera-né, má niečo pre fotografov špeciálne.

Čo to je?

Smerom na Podbanské pod Plesom máš taký veľký skalný zraz, na ktorý rada naráža hmla z Liptova a rôznymi spôsobmi a intenzitou sa potom prelieva k Plesu.

Čo z toho máš ty?

V priebehu jedného rána viem tak na jednom mieste zažiť 10 rôznych verzií počas dňa. Stojím desať minút v hustej hmla, tá sa zrazu začne trhať a ja mám ten najkrajší moment, keď vidno jej zvyšky, jazero, člnok a cvak. O desať minút nastanú zase iné podmienky, výhodné to je pre začiatočníkov a tréning.

Je takých miest v Tatrách viac?

Milujem Studený potok nad Tatranskou Lesnou, je tam po kalamite nový rôznorodý les s rozmanitými farbami. Téryho chata, tá je

pre fotografov top. Lákavá je Chata pri Zelenom plese, u nej jedine občas chýba svetlo, veď v zime je niekoľko mesiacov úplne bez slnka. Potom Kriváň, ale ten u mňa vyhráva tradične zdola... (úsmev)

Vidím, že fotíš rád aj poľské Tatry ...

Áno, a tiež, ak Tatry zhora, tak Západné, z hrebeňa. Milujem zelené kopce.

Vyrážaš aj mimo Slovenska?

V rámci fotenia a workshopov najmä do Slovinska, Dolomitov, na Island, do Škótska, Nórska. S rodinou radi chodíme do Ázie, naposledy sme prešli Vietnam. Tam sa snažím, lebo som na dovolenke, robím iné veci. Ale neodfoťiť nič, to sa nedá, neodolám. Zaujali ma tam ryžové polia a chcem ich ísť fotiť ešte raz v jesenných farbách. V každom prípade si aj po týchto cestách stále viac uvedomujem, že Slovensko je pre krajinársku fotografiu úžasné.

Čím najmä?

Krajinársky je neuveriteľne pestré a celkom neopozerané, pre mnohých neznáme.

To je veľká výhoda?

Dnes vďaka Instagramu je veľmi ľahké, že sa nejaké miesto stane super „hype“ trendy. To prináša problémy.

Napríklad?

Slovinsko. Na jednom mieste sa tam stretne 100 fotografov, nad hlavou ti lieta 20 dronov. Ruší to nás samotných, ktorí fotíme, ale nepoteší ani domácich. Aj preto som v Slovinsku prerušil jesenné workshopy a vyberám si radšej slovenské lokality.

Hrozí aj Slovensku takýto „hype“? Kde sú ešte tieto hitové miesta?

Istý čas to boli Lofoty, Škótsko, Island, Slovinsko, teraz nastupuje na scénu Grónsko.

Kto rozhoduje, aké miesto sa stane hitom?

Stačí, že nejaký známy fotograf niekde zhotoví nejakú ikonickú fotku, idú tam ďalší, urobia výborné fotky a už ho máme na svete.

Máš nejaký krajinársky vzor?

Andy Adams, ešte v dvadsiatych rokoch minulého storočia fotil Yosemite na ČB veľkoformáty.

Kriváň je večnou inšpiráciou fotografov. Aj Boris ho fotí v stovkách kombinácií svetla a odtieňov.

Krajinný ráz a atmosféra Zamaguria sú Borisove srdcovky.

Podľa mňa robil jedny z technicky najdokonalejších fotiek, môžeš ich smelo porovnávať s dnešnými. Páčil sa mi jeho prístup, prišiel tam so stanom, zvolil si jednu kompozíciu a ak za jeden a pol mesiaca nezasvietilo tak, ako chcel, tak neurobil ani cvak.

To ti imponuje? Trocha mi to pripomína tvoje postupy, keď si ich opisoval

Tak ja tú aspoň jednu fotku vždy urobím. Ale áno, u mňa je to napríklad tá Osturiňa. Hoci tam kvôli rodine nestanujem mesiac, chodím tam často na otočku, sto dní som tam už strávil.

Organizuješ a vedieš workshopy, čo to znamená?

Ukazujem účastníkom moju techniku fotenia, na mieste prednášam aj teóriu z mojej praxe. Spoločne potom fotíme, robíme spolu postprodukciiu, debatujeme, vymieňame si na jednotlivé veci názory.

Koľkí ľudia sa zídete?

Zistil som, že ideálny počet účastníkov je od šesť po desať.

Ide o akcie pre začiatočníkov, alebo máš viac druhov workshopov?

V zásade sú tri skupiny účastníkov a je úplne v pohode, ak sú pomešani na jednom podujatí.

Aké sú to skupiny?

Úplní začiatočníci. Techniku fotenia ovládajú ako tak, ale nevidia ešte svetlo, kompozíciu, nevidia v nej nájsť ten detail. Ja to nazývam upratať si scénu.

Na workshope.

To je to známe „mať oko“?

Áno, ty musíš byť schopný na mieste vidieť nejaký rytmus, línie, upratať tú scénu tak, aby bola pre tvojho diváka zaujímavá. Tvojím cieľom je udržať jeho oči na fotke, dnešnou terminológiou, aby rýchlo nescrolloval ďalej, ale fotku si vychutnával. Je to aj o výbere vodiacich línií od jedného rohu k druhému, aby nebola jedna strana fotky príliš ľahká, prázdna a druhá naopak preplnená.

Ďalšia kategória ľudí, ktorých si spomínal?

Tí ešte nemajú tú techniku, neovládajú ju, ale to oko áno. Zazrú také lahôdky, ktoré by ani mňa nenapadlo fotiť, avšak potrebujú doladiť ovládanie prístrojov.

Ok, a do tretice?

A potom sú takí, ktorí majú dobré oko, ovládajú techniku, avšak neradi vyrážajú do sveta a terénu sami, tak idú s nami. Že sme takto všetci pokope, nevádi, lebo špecifické otázky riešim individuálne a spoločné debaty pomôžu každému.

K tej skupine, ktorí ešte nemajú oko. To sa dá získať, naučiť?

Ale áno, samozrejme, ale aj stratiť.

Naozaj?

Stalo sa to aj mne, mal som obdobie, keď som sa sedem rokov intenzívne venoval inej práci a na fotenie nebol čas. Ak som občas prišiel na úžasné miesto, kde boli aj výborné podmienky, tú fotku som jednoducho neurobil. Naopak, teraz viem na mieste za sekundu, čo presne chcem.

Rozhodujúce sú teda skúsenosti, to, ako dlho fotíš?

Áno, ale okrem oka potrebuješ vytrénovať aj iné zručnosti. Ty od rána čakáš v turbulentne meniacich sa podmienkach na ten okamih svetla, ktorý často trvá len desať sekúnd. Vtedy to najhoršie, čo sa môže stať je, že nevieš ovládať fotoaparát, nestihníš nastaviť čas, clonu, nevieš to urobiť rýchlo. Výsledok je, že nemáš fotku.

Takže hovoríme tu aj o vyslovene mechanických zručnostiach?

Raz sme na jazere Bled v noci fotili krásnu hmlu a tu sa zrazu objavil rybár s člnkom. Bolo potrebné rýchlo nastaviť ISO na 1600. Z desiatich sa to podarilo len mne, ostatní mali z člna machuľu. Avšak tak zistili, čo je potrebné zlepšiť.

Koľko rokov mi treba, kým získam potrebné zručnosti? Päť, šesť?

V pohode sa dá aj za dva, len to chce fotiť a fotiť. Niektorí prídu na workshop, avšak po ňom fotoaparát odložia na polroka do skrine. Vtedy to nefunguje.

Tvoja rada pre tých, ktorí chcú začať, teda znie?

Aj teória, aj pozeranie fotiek iných na inšpiráciu pomôžu, ale základ je veľa, najlepšie každý deň, fotiť. A poznať svoj fotoaparát.

Pohľad na Belianske Tatry. Jedna lokalita, nekonečný počet fotografických motívov.

To znamená čo?

Vedieť, čo kde nastaviš, teda, že to urobíš rýchlo. Ale nejde len o fotoaparát.

O čo ešte?

Napríklad statív. Kráčame hore kopcom a zrazu sa objaví ten moment. Nieкто ho už za pochodu začne rozbalovať a nasadí naň fotoaparát, má fotku. Iný sa s ním hrá a moment mu odíde.

Napadá ťa ešte niečo?

Na začiatku foť úplne všetko, rôzne veci. Portréty, ulice, makro, jedlo, kvety, šport, pohyb, v noci, cez deň, Tak sa najlepšie naučíš princípy clony, času, hĺbky ostrosti,

Tak si postupoval ty?

Áno, robil som rôzne námety, napríklad aj reportážne fotky z Pakistanu, či portréty. Objavovali sa v časopisoch ako Týždeň, či Plus 7 dní. A tiež svadby, to je vskutku náročná fuška.

A čo postprodukcija, tu máš rád?

To nie je moja šálka kávy. Poznáam kolegov, ktorí s ňou strávia na jednej fotke aj štyri hodiny a riešia tam sto vrstiev. Ja to musím mať hotové za 5 minút, avšak bez post úprav sa dnes fotky v RAW formáte robiť ani nedajú.

Si teda jednoducho fotograf z terénu?

Ak nieкто vloží k vodopádu, nasnímaného v zamračený deň slnko, ktoré tam reálne nebolo, poviem, môže to byť dobrá robota, ale pre mňa to už nie je čistá fotka, skôr grafika.

Profíkom si už päť rokov. Rozhodovalo sa ťažko, manželka ti dovolila zariskovať?

Po sedemročnej pauze od fotenia som akoby začínal od nuly, lebo aj môj starý web s fotkami a blogmi o fotení hosting nedbanlivo zmazal. To už boli ale na svete sociálne siete, u kolegov kamošov som videl, ako to s nimi funguje.

Ako si ich využil?

Povedal som si, musím mať nejaký počet fanúšikov, stať sa známy, a potom, keď ma bude poznať dostatočný počet ľudí, môžem skúsiť workshop. Dá sa to zaiste aj inými spôsobmi, napríklad účasťami na súťažiach, na tie sa mi už ale nechcelo.

Ako vidím, podarilo sa?

Trvalo to nejaké dva roky, čakal som, že bude treba viac. Pritom nie som žiadny odborník na algoritmy, neviem, ako fungujú. Len zverejňujem fotky, sociálne siete vnímam ako nástroj. Veľa ľudí sa na workshopy vracia, chodia pravidelne, a tiež prichádzajú noví. Posledne aj zo zahraničia, Česi, Holanďania, Angličania, Íri, Nemci, Vietnamci.

Čo je na organizovaní workshopu najťažšie?

Vie byť fyzicky náročný (smiech). V Dolomitoch v lete sa napríklad vstáva o 3:30, ide spať o 0:30. Účastník si vie počas dňa trochu oddýchnuť, ja som ale v neustálej komunikácii a činnosti. Po mesiaci workshopov si doprajem oddych.

Zažívaš na nich aj nejaké vtipné príhody, či nebudaj krízové situácie?

Väčšinou sa zídeme veľmi dobrá partia, veď sme rovnaká krvná skupina. Politiku a debaty o očkovaní si radšej zakážeme, nemá to význam, téma je fotografia. Zažili sme aj nejaké zranenia, to sa ale v teréne môže stať.

Workshopy sú teda základ tvojho pôsobenia ako fotografa profesionála?

Polovica. Potom sú to najmä rôzne spolupráce, najmä s turistickými organizáciami rôznych krajín, či slovenských regiónov. Tie ma veľmi bavia.

Čím?

Napríklad takí Nemci, určite nechcú propagovať Bavorsko, veď tam majú prebytok turistov. Tak nás zavolajú fotiť rôzne neznáme miesta a ty tak objavíš ďalšie krásne zákutia planéty.

Na Slovensku je to podobné?

Ten istý princíp. Nikdy som netušil, že pri Novej Bani sa nachádza Kečka nad Bralcami, miesto plné rebríkov a krásnych ciest, ako v Slovenskom raji. Bol som z neho úplne nadšený. Navyše, ak moje fotky pomôžu podujatiu na neďalekom hrade zabezpečiť návštevnosť, teším sa o to viac.

Tvoje ďalšie plány a sny?

Čo sa týka miest, tak je to juhoamerická Patagónia, po nej túžim. Celkovo ale rátam so všetkým, dlhodobo radšej neplánujem. Čo ak napríklad v jeden deň vypnú Instagram? Nuž,

Nie, táto fotka nie je z džungle ostrova Borneo. Takéto krásne miesta Boris nachádza v Slovenskom raji.

vrátim sa k predošlej práci stavebného inžiniera, život môže prinášať zmeny. Teraz ma to ale veľmi baví a žijem svoj sen.

Čo si myslíš o fotení na mobil?

Áno, používam. Nie je ešte taký dokonalý, ako fotoaparát, azda aj našťastie, dokáže ale robiť kvalitné kúsky. Napríklad na dovolenke s rodinou, keď sa mi naozaj nechce nosiť 15-kilový batoh s výstrojom, ale objaví sa krásny moment, siaham po mobile. Bola už aj požiadavka na workshop o fotení s mobilmi, pripravujem ho.

Okrem Instagramu dávaš rád fotkám aj fyzickú podobu?

Bezpochyby, to je pre ňu ideálna poloha. Žiaľ, tu možno ešte u nás nevieme doceniť ich hodnotu.

Ako to myslíš?

Často mi píšu ľudia, pošli mi tú fotku, ja si ju vytlačím sám.

Chcú ju len tak?

Áno, nevedia oceniť, čo je za jej vznikom. Vravím im, je to osem ciest na Osturňu, 42 hodín vo vetre, hmle a daždi. V USA si aj priemerní fotografi pýtajú za snímku 2 000 dolárov, u nás sa mnohým sto eur zdá veľa.

Ako to zmeniť?

Neviem presne, ale v Česku akoby to už chápajú, verím, že to príde aj k nám. Za dobrou fotkou je veľa roboty, je to umenie, majiteľovi dokáže priniesť veľa radosti. Ak chceme, aby vznikali tie dobré, treba pochopiť ich hodnotu.

Boris miluje zelenú farbu a Západné Tatry.

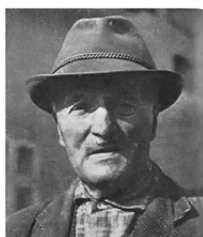

Vďaka QR kódu sa na ulici o histórii Novej Lesnej dozviete viac

Obec s najkrajším výhľadom na Vysoké Tatry
Kolíska horských vodcov

Ulica J. Počúvaja

Janko Počúvaj bol slovenským horským vodcom, horolezcom, záchranárom a celoživotným obyvateľom Novej Lesnej. Profesionálne pôsobil ako náčelník Zboru horských vodcov Vysoké Tatry. Bol považovaný za nekorunovaného „kráľa“ tatranských veľhôr. Na Gerlachovský štít vystúpil rekordných 625-krát.

Obec **Nová Lesná** známa sloganmi Kolíska horských vodcov a Obec s najkrajším výhľadom na Vysoké Tatry. Pri návrhu tabuliek na označenie názvov ulíc sme mysleli aj na to, aby neplnili len orientačnú funkciu. Každá tabuľka obsahuje QR kód, prostredníctvom ktorého si môžete prečítať zaujímavosti o názve danej ulice, jeho pôvod či historické súvislosti.

Veríme, že aj týmto spôsobom prispejeme k väčšiemu záujmu o miestnu históriu a posilneniu identity našej obce.

Obec s najkrajším výhľadom na Vysoké Tatry
Kolíska horských vodcov

Ulica Milana Kriššáka

Milan Kriššák bol popredným slovenským horolezcom, horským vodcom I. triedy a horolezeckým trénerom.

V rokoch 1974-1979 reprezentoval Československo v horolezectve. V roku 1970 získal čestný titul „majster športu“ a o dva roky neskôr aj titul „zaslúžilý majster športu“. 24. mája 1976 vystúpil na himalájsku Makalu, 5. najvyšší vrch Zeme (8 463 m n. m.).

Bol členom záchranného tímu, ktorého vrtník odlietal v júni 1979 z tohto miesta a havaroval počas záchranej akcie v Mlynickej doline. Na Symbolickom cintorine pod Ostrvou má pamätnú tabuľu

Inzercia

RK38
REALITNÁ KANCELÁRIA

INVESTUJTE S ROZUMOM AJ SRDCOM

ZÍSKAJTE DRUHÝ DOMOV, KTORÝ RASTIE NA HODNOTE

www.38rk.sk
+421 948 445 878

MIROSLAV ANTOŠKA
ZAKLADATEĽ RK38

EXKLÚZIVNÝ PREDAJCA
PRÉMIOVÝCH TATRANSKÝCH
PROJEKTOV

Predstavujeme TA3čko

V známej
Tricklandii
čaká
deti nový
kreatívny
atelier

„Podme
maľovať!“

Známa trickartová galéria Tricklandia prichádza s ďalším „batohom“ plným noviniek. Pre deti otvorila kreatívny atelier TA3čko, v ktorom sa do sýtosti vyhrávajú.

Starších v centre Starého Smokovca zase čaká nový obchodík s výstavnou miestnosťou a možnosť dať si na tričká originálne motívy známych tatranských výtvarníkov.

TA3čko je slovná hračka, ktorá spája slová Tatry a tričko. Deti v ateliéri zoberú do rúk farby a štetce a doslova si namalujú vlastné tričko. Bez kreatívnych obmedzení, podľa svojich predstáv a nálady. Tričko potom prejde tepelným lysom, takže nehrozí, že by sa špeciálne textilné farby pri praní rozpustili.

Deti sú nadšené

Po testovacej prevádzke na jeseň možno povedať jedno. „Deti ostávajú nadšené, bavia sa, umelecky sa vyhrávajú,“ hovorí kurátor Tricklandie Marián Bizub. Tie s najväčším apetítom tvoriť ostávajú v ateliéri často aj vyše hodiny. To zase využijú niektorí rodičia, aby si našli chvíľku pre seba. „Kým deti maľujú, sadnú si do vedľajšej kaviarne,“ smeje sa Marián.

Marián ukazuje návštevníkom, ako funguje rozšírená realita na tričkách.

Cermanová, Korenko, Vaverčáková

Druhov tričiek je však v ponuke viac. Starší môžu siahnuť po náročnejších umeleckých vzoroch od známych tatranských výtvarníkov. Vyberiete si tričko vašej veľkosti a obľúbenej farby a motív, ktorý vás láka. Za pár minút ho máte na tričku. Vybrať sa dá z populárnych tatranských motívov ilustrátorky Kataríny Cermanovej. „Katka sa stala známou svojimi tatranskými sedmovými kartami. Niektoré známe motívy práve z týchto kariet vieme dať na tričku,“ spreňuje Marián. Výstavu Katkiných tatranských kariet od decembra budete môcť vidieť v Poliankove.

Populárne na tričkách, ale i taškách sú aj obrazy popradského výtvarníka Luba Korenka, ktorého tvorba sa spája s rozšírenou realitou. Pamätáte si ju z výstav jeho obrazov v Poliankove? Zadáвате sa na obraz, dáte pred neho mobil a obraz dostane na obrazovke ďalší život. Vlk začne behať, vták lietať, kôň cváľať ... Teraz to isté zažijete nielen v galérii, ale aj na vašom tričku, či taške.

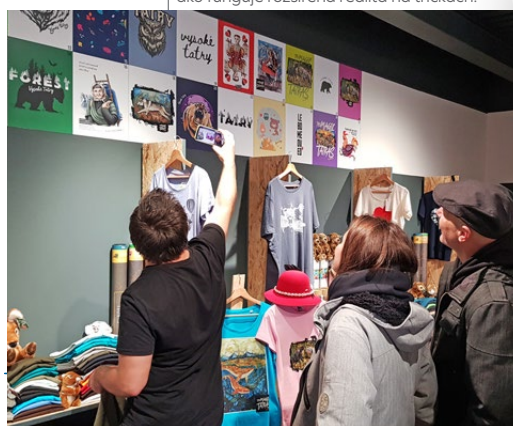
Prekvapenie a hádanka na záver

V priestore sa nachádza tiež výstavná miestnosť s príležitostnými výstavami. Otvorili ju expozíciou plagátov Medzinárodného festivalu horských filmov v Poprade od prvých ročníkov po súčasnosť. Nebola by to ale Tricklandia, aby už v tejto chvíli nepripravovala niečo nové. V stene miestnosti vidno čierne dvere a za nimi sa intenzívne pracuje. Čo tam vzniká? Máte radi hádanky? Tak podme na to.

V Tatrách bolo dlhé desaťročia veľmi populárne. Nieslo rôzne názvy ako Helios, Amfiteáter, Kriváň, Tatry. Postupne ale zanikalo. Tricklandia ho chce do Tatier vrátiť. Áno, je to *ouij*. O ňom viac nabudúce.

Vyberiete si motív a farbu, tričko vám dokončia na mieste.

Mnohé deti u nás vidia Tatry prvýkrát

Tomáš Balogh začal v 23-och rokoch budovať nový príbeh Školy v prírode 1. máj

SÚKROMNÁ ŠKOLA V PRÍRODE
TATRANSKÁ LOMNICA 71

Mal 23 rokov, tesne po škole vo vrecku dohodu o nástupe do advokátskej kancelárie. A zrazu veľká zmena! Ocitol sa na poste riaditeľa Školy v prírode 1.máj v Tatranskej Lomnici. Spustil jej nový príbeh.

Mnohí ho dnes označujú za úspech, rozprávajú o vracajúci sa školáčoch a originálnom programe. Ako sa v 23-och rokoch rozbieha podnikanie, ktoré odporúčajú z úst do úst a "za-bookovať" termín je aj preto niekedy problém? Čo je hlavným zmyslom školy v prírode?

Rôznorodé

Tomáš hovorí, že právo ho dodnes baví, ale mal tri dôvody, prečo poškuloval po inom: „Sediť celý deň za počítačom nie je až tak pre mňa, škola ponúka počas dňa veľkú rôznorodosť aktivít. Tiež som sa chcel vrátiť do Tatier.“ Do tretice, z prázdninových brigád delegáta pri mori už mal z turizmu nejaké skúsenosti.

Kamarát: Nemáš čo stratiť

Príbeh naštartovala chvíľa, keď si v mestských novinách všimol verejnú výzvu na súťaž o prenájom a prevádzkovanie školy v prírode. „Rozmýšľal som, váhal, kamarát pri pive mi vtedy ale povedal: Skús, veď nemáš čo stratiť, možno ani nevyhráš,“ spomína. Z viacerých uchádzačov dal o niečo vyššiu ponuku a 1. septembra 2017 preberal kľúče od objektu.

Oslava narodenín.

Zamestnanci, 124 lôžok

Z večera na ráno tak zrazu šéfoval zariadeniu so 6-imi zamestnancami a 124-lôžkovou kapacitou. Že si ako 23-ročný človek musel zvykať zadávať úlohy ľuďom vo veku, ktorí mu mohli byť rodičia, bola tá ľahšia úloha.

Osudová chyba?

Najťažší bol prvý polrok: „Neraz som rozmýšľal, či som urobil osudovú chybu. Čísla na účte školy sa zafarbovali do červena.“ S rozbehom prevádzky mu pomohli rodičia, zobrali si úver. V januári sa ale veci začali meniť, cash flow začal nadobúdať kladné

hodnoty: „Vtedy som pocítil výdych a vyzeralo to, že by to mohlo ísť.“

Intenzívny kurz

Bol to však len signál, že môže pokračovať, problémy nezmizli. Naopak, Tomáš nastúpil intenzívny praktický kurz, ako ich riešiť. Z brigád v právnickej kancelárii počas štúdia bol zvyknutý, že práca sa dá pekne naplánovať. V škole v prírode sú ale neočakávané udalosti neuveriteľne časté.

„Ako toto, tak už všetko“

Keď po dvoch rokoch od prebratia školy odišiel na prvý voľný víkend do Londýna, volali mu, že nejde kotel. Odpovedal, máme ešte druhý. Odpovedali, nejde ani ten, von je mínus 10, zo svahu sa do teplého teší 50 školáčkov. Tomáš s úsmevom spomína: „Keď sa mi vtedy s telefónom podarilo z Anglicka vyriešiť toto, zvládnem už všetko.“

Výnimočné je už bežné

A veru, skúška mala ďalšie dejstvá. Raz náhle do budovy prerazí spodná voda, inokedy praskne trúbka vody v strope, preto vyhodí aj poistky. Príde zájazd detí, my zistíme, že dve postele sú rozbité. „Vravím kolegyni, zabav vedúcu, ja idem do Popradu kúpiť nové,“ pokračuje. Tieto chvíle ho vytrénovali do polohy, že výnimočné situácie už považuje za bežnú súčasť dňa.

Škola v prírode má svoje špecifiká. Deti sú malí demolátori, v bežných hoteloch postele

Ako ukazuje Tomáš, školy a zájazdy sa podpisujú do kroniky originálnym výtvarným spôsobom.

Historický „Vnútrotný poriadok“ z roku 1993 si môžete pozrieť pri vchodových dverách aj dnes.

Pomáhať zažiť lyžiarske zjazy, na ktoré deti nikdy nezabudnú, je jedna z hlavných zimných aktivít Tomášovho tímu.

tak náhle neodchádzajú. Historický ráz budovy na jednej strane poskytuje rozprávkovú atmosféru, na druhej vyžaduje väčšiu starostlivosť.

Vďaka 1. máju zažijú Tatry

Za stres z krízových situácií však prichádza odmena. Tomáš verí, že podnikanie má dávať spoločnosti nejakú hodnotu. V prípade 1. mája je to podľa Tomáša aj to, že mnohé deti zo skromnejších sociálnych pomerov vidia a zažijú prvýkrát Tatry.

Prvýkrát von zo svojho okresu

„Nejde o to, že sa naučia lyžovať, ale že mnohé prvýkrát v živote prekročia hranice svojho okresu, vidia a zažijú niečo nové. To je pre ne veľká vec.“ Škola tu spolupracuje s iniciatívami ako Úsmev ako dar, Detská misia KE, Otvor srdce, ...

Radosť vidno v očiach

O úžitku pre deti nepochybuje. Vidí ho priamo v ich očiach. „Radosť je výrazná, deti sa smejú, žiaria.“ Jeden príklad za všetky. Raz zazrel skupinu žiakov uprene sa pozeráť na oblohu. Spýtal sa, prečo? „Prvýkrát vidíme toľko hviezd,“ povedali. V meste pre svetelný smog taký pohľad predtým nezažili.

Účinok vidí aj na chovancoch takzvaných polepšovni. „Keď sa k nim správame normálne s rešpektom, deti si to všimnú a pozitívne reagujú.“ Rovnako rómske deti. Predsudky a veci s nimi spojené majú v 1. máji zákaz vstupu.

Odvaha, či intuícia?

Chce to veľa odvahy prihlásiť sa na súťaž o prenájom takéhoto zariadenia školy? Tomáš si myslí, že mu pomohol vek. „Keď ešte nemáš hypotéku, deti a podobné zodpovednosti, púšťa sa do toho ľahšie,“ smeje sa.

Od pondelka do piatku

Chod školy z veľkej časti určila prirodzená rôznorodosť období roka. Od konca apríla do 30. júna majú „klasickú“ školu v prírode. Trvá od pondelka do piatku. Cieľom je dostať deti z miest do čistej prírody. „Nie je to tak, že si so sebou donesú všetko učenie a robia to isté, čo by robili v škole,“ vysvetľuje.

Predmety v teréne

Gro aktivít tvorí pobyt v prírode, návštev múzeí, kurzy, prednášky členov horskej služby, spoznávanie hôr, túry. Inými slovami prírodopis, zemepis a dejepis v teréne.

Inovácia?

Tomáš skúša rozbiehať školy v prírode aj pre Slovákov v netradičnom septembri a októbri. Mnohé školy novinke prichádzajú na chuť.

Cez víkendy pokračujú

Cez víkendy školu nezatvárajú. Oblúbili si ich cirkevné gymnáziá na duchovné cvičenia. Deti s kňazom na zrazoch riešia témy ako šikana, materializmus, .. a znova, to všetko vo výnimočnom prostredí tatranskej prírody.

Úlohou 1. mája je podľa Tomáša zabezpečiť všetok servis. Učebné a športové pomôcky rôzneho druhu, tipy na aktivity v okolí, dohodnúť termíny s múzeami, atrakciami, prednášateľmi, animátormi.

Žiacke kluby, reprezentácie, spolky

Kombinácia týchto služieb a výnimočného miesta spôsobuje, že škola je v prevádzke celý rok. Mimo obdobia „škôl v prírode“ prichádzajú detské športové tímy od futbalistov, atlétov, džudistov, po vzpieračov a plavcov. Školu objavujú aj stredoškolské výmeny a tak s v nej ocitajú tiež rakúski, belgickí, americkí školáci.

Svoj tréning v nej už mali aj detskí psychológovia, vysokoškolské študentské združenia, budúci pedagógovia, ... profesií a činností spojených so školstvom je veľa. To, čo láka, sú Tatry.

„Futbalisti sa u nás často lopty ani nedotknú, robia kondičný tréning v horách, relax v prírode, stlmenie tímu,“ hovorí Tomáš.

Aký recept okrem už spomenutých inšpirácií by Tomáš poradil začínajúcim podnikateľom? „Vždy sa pýtať klientov, čo vám ešte chýba, čo by sme mohli zlepšiť. Ľudia vám to radi povedia a vy môžete konať.“

Plány do budúcnosti?

Tomáš chce spojzdať chatky v areáli, ktoré zub času dostal do „nepojazdného“ stavu. Čarovat s nákladmi tak, aby udržal výhodné ceny, prístupné pre školy. Pridávať vybavenie, rozširovať športové možnosti. Nudiť sa asi nebude, väčšina jeho dní v práci má aj dnes charakter stálej pohotovosti 24/7.

Šport, umenie, tvorba, živé edukačné aktivity, letné opekačky. Pobyt v 1. máji deti obohacuje na dlhé týždne dopredu.

Život medzi San Franciscom a Tatrami

Tatranský hudobník Martin Zverko nahral album, v ktorom spieva a hrá na všetky nástroje.

Mnohí Tatranci chodia za prácou, alebo štúdiom do Bratislavy a na víkendy sa vracajú domov. Martin Zverko z Tatranskej Lomnice vedie podobný život, len do tej práce to má trochu ďalej. Musí letieť cez oceán.

Vysoké Tatry a San Francisco je na život podľa Martina čarovná kombinácia, ktorá sa pekne dopĺňa. Oceňuje, že môže pracovať cez home office aj z Európy, čo vo veľkom využíva.

„Do Tatier chodím v lete a na časť jesene a potom ešte raz na Vianoce,“ hovorí. Dôvodom na takýto spôsob života je viac, je zaň vďačný. Keď pred tromi rokmi opustila svet Martinova mamka Marianna, ešte viac si uvedomil význam rodiny. „Chem využiť každú chvíľu s blízkymi, a preto tieto cesty, hoc ako dlhé, stoja za to,“ hovorí.

Dole zo Skalnatého Plesa

A potom mu Tatry dávajú desiatky iných vecí. Miluje beh zo Skalnatého Plesa dole a tatranské lesy. „Je to výborný relax, keď neustále sleduješ dopad ľavej a pravej nohy medzi skaly, aby si lekárom nepridal robotu. Nemôžeš na nič iné myslieť, mozog si oddýchne,“ hovorí. Lesy zase miluje pre ich vôňu z nasiaknutej vlhky, ktorú v suchej Kalifornii nezažije. „Už keď tu vystúpim z lietadla, ho cítim,“ vyznáva sa.

V San Franciscu ho z prírody zase opantala oceán: „Tento život ma baví, je to akýsi protiklad Tatier a ja si ho užívam.“ Obľúbil si paddleboard,

Práve v Tatrách dostal Sandozz svoju „kapeľovú“ podobu. Ľudia si pýtajú prídavky.

občas mu na ňom malý tuleň zdrapne lanko a môže tak ešte viac na vlnách cvičiť rovnováhu. Ak zvýši čas, rád skúma okolité hory.

Manažér na oddelení obsahu

V tesnom susedstve Silicon Valley pracuje pre technologickú firmu Fieri, ktorá zabezpečuje technické riešenia pre priemyselnú a grafickú tlač. Ako vyštudovaný lingvista má na starosti najmä tvorbu a lokalizáciu technických dokumentov. Do mesta beatnikov ho priviedla konkrétna príhoda. „Pracoval som v Londýne na podobnej pozícii, v San Franciscu sme mali kontrakt. Šéf oddelenia mi vtedy poďakoval

za robotu a neskôr zavola, či by som pre nich do Kalifornie neprišiel pracovať.“

Koncerty v kluboch

Martin ponuku prijal, tušil, že mesto pri „Golden Bridge“ bude pre neho. Hovorí pri ňom o výnimočnej atmosfére, oceáne, múzeách, divadlách, orchestroch, množstve koncertov: „Stále mám čo objavovať.“ Ako hudobníka ho lákajú práve koncerty: „Milujem menšie klubové pódia, kde hrajú akože neznáme kapely, ale často mi až padá sánka, akí sú dobrí.“

Prvá kapela

Hoci mu dnes v oblasti hudby San Francisco ponúka viac možností, hudobné základy získal v Tatrách. „Začal som s flautou na ZŠ, potom prišla priečna flauta, saxofón, otec ma učil prvé akordy na gitare,“ spomína. S Martinom Petrom doma založil prvú kapelu El Woody Hoo, s ňou okúsil prvé festivaly, aj vystúpenia v bratislavskej Stoke.

Od Zdroja do Radio Rebels

Na bicie hral neskôr v tatranskej legende Stroj mimo Zdroj, po odchode do Prahy pôsobil

Martin čaká na svoju obľúbenú kávu v Tatranskej Lomnici.

Z balkóna svojho domu si vychutnáva jesenné kalifornské slnko.

v Dope Aviators, po nastahovaní do Londýna spoluzaložil kapelu Radio Rebels. Popri speve v týchto skupinách hral na gitaru, basovú gitaru, bubny, klávesy, saxofón. „Ani jeden nástroj neovládám dokonale, skôr viacero na istej podobnej úrovni,“ hovorí.

To mu dáva výhodu v jeho veľkej hudobnej vášni, ktorou je produkcia. Pre laikov objasňuje, čo obnáša. „Producent v skladbe určuje výber nástrojov, konkrétnu podobu ich zvukov, či napríklad jeden klavír spojí s iným klavírom, fyzicky spracúva hudobnú stopu, doladuje ekvalizéry, ...“

Druhý album po desiatich rokoch

Po týchto vysvetleniach lepšie pochopíme aj jeho projekt Sandozz, s ktorým nedávno vydal po desiatich rokoch druhý album „*Police and Silence*“. Hrá v ňom všetky nástroje a zároveň i spieva. Nejde o až tak ojedinelý postup, ako by sa laikom zdalo, keď celú kapelu tvorí jeden človek. „Skôr z PR dôvodov sa na rôzne nástroje aspoň pri jednej pesničke zvykne pozvať známeho hudobníka, ja som mal prísluby, ale nestihali sme,“ smeje sa.

Ako Tatranci oživilí sólový album

Avšak aj Sandozz nakoniec dostal koncertnú „kapelovú“ podobu a to práve v Tatrách. „Peťovi Andrášovi sa album tak zapáčil, že mi povedal, zahrajme ho na pódiu. Zložil kapelu a pár koncertov máme za sebou,“ teší sa. Aj v hudobnej časti Martinovho života Tatry a USA predstavujú dva rozdielne svety. V Tatrách koncertuje, robí verejné skúšky, v Kalifornii zavretý vo svojom štúdiu produkuje a nahráva.

Sandozz - Police and Silence

Na albume počujete gitaru, bicie, basu, klávesy: „Rôzne iné veci ako sláčiky som postupne vyradzoval, išiel som k minimalistickej verzii.“ Martin hovorí, že chce dať ľuďom hudbu tak, ako ju cíti: „Keď dostanem nápad, zabrnkám si ho na gitare, ak sa mi zapáči, ďalej ho rozvíjam.“ Pri skladaní pesničiek nechce ísť po dokonalosti, zaujíma ho objavovanie hudby. „Je veľa kníh, ktoré ti dávajú návod, ako vyrobiť hit, ja chcem

Na board, v pozadí centrum mesta.

Inšpiratívny je aj pohľad na ulicu. Rád si urobí aj fotografickú dažďovú náladovku.

dať ale vonku to naozajstné pôvodné.“ Jednoducho, hudba ho baví: „Tak ako fajčiar v lietadle cíti absták, ja si po práci musím zahrať.“

Album o láske

Tematicky sú pesničky na albume najmä o láske. Istou nevýhodou pendlovania ponad oceán podľa Martina je, že sa tak ťažšie udržuje trvalý vzťah. „Tak o láske aspoň viac píšem pesničky,“ smeje sa. Okrem iných upozorňuje na otvárací song „*Cease Your Fire*“. „Je o tých stálych výčitkách, ktoré pre niečo nosíme v hlave. Ony sú akýmsi damoklovým mečom, až keď sa ho zbavíme, vieme sa poriadne nadýchnuť.“

Kedy je dobré už dobré?

Dodáva, že album napísal už ako vyliečený perfekcionista. „Pri prvom som študoval a opravoval každý decibel, sedel vytrápený do noci a hútal, ako to ešte lepšie spraviť. Človek sa takto ale skôr nič, stráca sily a tvorbe to veľmi nepomôže,“ zveruje sa. Teraz je to dynamickejšie, nasadí gitarový riff, basu, bubny a ide to.

So zbavením sa tejto vlastnosti, ktorá mnohých z nás brzdi, mu pomohlo stretávanie

sa s ľuďmi. „V jednej chvíli si uvedomíš, že nie si až tak iný ako ostatní a ostatní sú ako ty,“ filozofuje. Album nahral vo svojom dome v Berkeley, kde v minulosti žil indiánsky kmeň Ohlone. Na ich počesť v albume počujeme aj typickú bicu pasáž. Zároveň i na tomto mieste ďakuje susedom, že vydržali jeho nahrávanie o tretej ráno.

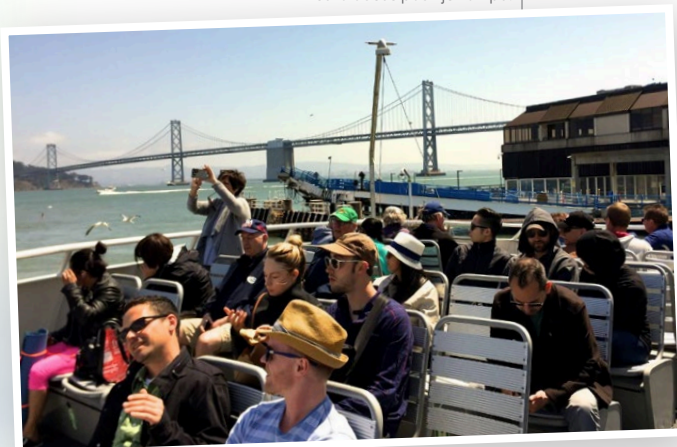
Význam dobrých ľudí v okolí

Album by vznikol možno o čosi skôr, vydanie pribzdila jedna nepríjemná udalosť. Cestou z práce sa zastavil v mestečku Oakland na nákup v obchode. „Vrátim sa a pozerám, aké mám čisté okná na aute. Avšak nešlo o čistotu, okno niekto rozbil a ukradol mi notebook so všetkými nahratými skladbami,“ spomína.

Tu ho potešil dovtedy neznámy sused z ulice, ktorý aspoň našiel odhodenu taštičku s dokladmi a Martina kontaktoval. Nespomína túto príhodu náhodou. „Chcem vyjadriť, ako veľmi sú dôležití dobrí ľudia v tvojom okolí. Môže sa ti nepáčiť situácia v krajine, vláda, ale ak máš okolo seba dobrých ľudí, vyhral si,“ zakončuje rozprávanie Martin Zverko.

Slávny „Golden Bridge“ si Martin fotí často.

Miesto mosta pre svoje čaro občas použije kompu.

Modrá Lanovka

Časopis, s ktorým zažívate Tatry na plný dúšok.

Redakčná rada: Tomáš Tišťan, Marián Bizub, Vlado Mikolaj. Foto, ak nie je uvedené inak, Modrá Lanovka a archiv respondentov. ©2025. Kontakty: facebook.com/modralanovka; +421948 234 800; tomas.tistan@outlook.com / Design: Lukáš Mlynárik - ezeXiel

Vydavateľ: OZ Dobrý základ - FB, Tatry, Lomnica 125, 059 60 Vysoké Tatry, IČO 423 431 27; Modrá Lanovka / občasník / vydanie december 2025 / náklad: 5 000ks / porad. č.: 2 / Ročník 8 / NEPREDAJNÉ / *Pre návštevníkov a obyvateľov Vysokých Tatier bezplatne / EV 5604/17 / ISSN 2585-8394

Vlado s Yanom Carlosom (vľavo), odborníkom na Mimbrasu z Peru.

Cestujeme, aby sme pre vás tvorili výnimočné jedlá

Na teambuildingu v Madride. Pred zápasom Realu bol čas na ochutnávky a debaty s kolegami.

Vlado Mikolaj: „Zázračná Mimbrasa u nás zmenila všetko“

Navštevovať kolegov vo svete, ochutnávať, spoznávať, rozprávať sa so známymi kuchármi. Ide o jeden z trikov, ako posúvať špičkovú reštauráciu stále dopredu.

„Máme svoje tradičné stálice, ale chceme prinášať aj fascinujúce gastronomické novinky, ktoré vás nadchnú,“ hovorí Vlado Mikolaj, majiteľ známej tatranskej reštaurácie Starý Šmakovec v centre Starého Smokovca.

Škola na Manly

Vladovi sa osvedčil neustály kontakt s gastronómiou vo svete. Sám pred založením Šmakovca pracoval 13 rokov v prestížnych steakhousoch austrálskeho Sydney. „Roky v Ribs & Rumps na ikonickej pláži Manly sú pre mňa neoceniteľná škola,“ vyznáva sa. Tam objavil, že steaky, rebrá, burgre, či zelenina pripravené na drevenom uhlí chutia inak, intenzívnejšie. Preto je pec so žeravými uhlíkmi Mimbrasa súčasťou Šmakovca od prvého dňa.

Čím je Mimbrasa taká výnimočná?

Kým bežné pece, elektrické, plynové, konvektomaty, fungujú na cirkulácii horúceho vzduchu, Mimbrasa umožňuje priamy kontakt jedla s ohňom a žeravým uhlím. „To mení všetko. Jedlo sa pripravuje v uzavretom priestore

Japonský steak Wagyu.

pri vysokej teplote 300-400 stupňov Celzia,“ vysvetľuje Vlado.

Čo to znamená pre nás labužníkov?

„Jedlo má intenzívnejšiu chuť a vôňu, zároveň nie je spálené, ani vysušené. Zvonka chrumkavé, zvnútra šťavnaté,“ pokračuje Vlado. V Mimbrase sa na povrchu vytvára jemná kôrka, ktorá koncentruje chute a zadržiava šťavu vo vnútri. Bežná pec to nedokáže. „Lebo produkuje nižšiu teplotou a suchší vzduch. Mäso tak neuzavrie, chute sú miernejšie.“

Teambuildingy

Vlado so svojím tímom navštevuje reštaurácie, ktoré tiež pracujú s dreveným uhlím. V októbri vyrazili do Madridu, predtým prešli Budapešť, Karlove Vary, Prahu, Barcelonu. V reštauráciách s kolegami živo debatujú, ochutnávajú a spoznávajú jedlá, učia, inšpirujú sa. Zo sveta prichádzajú aj do Šmakovca, naposledy sa o svoje grify v Tatrách delil peruánsky šéfkuchár Yan Carlos.

Paprikáš sa stal hitom

Výsledky sú zaujímavé. „Kurací paprikáš od Šmakovca letí na kilá. Hoci ide o tradičné maďarsko-slovenské jedlo, príprava na uhlí mu dáva výnimočný chuťový odtieň,“ hovorí Vlado. Podobne hostí najnovšie v Šmakovci zaujali hovädzie rebrá.

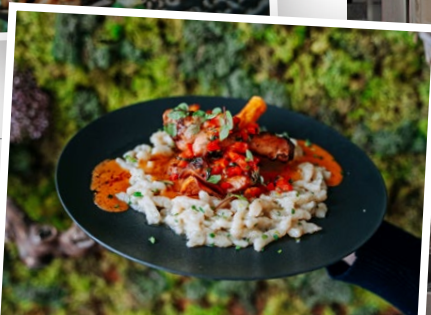
Nie všetky nové recepty hostia prijmu. Po návrate z Madridu skúšali cerdo ibérico, Slováci ale nie sú na bravčové steaky zvyknutí. „To nevádi. Aby sme prinášali novinky, musíme veľa skúšať, zistiť, čo v Tatrách chutí, je to súčasť procesu,“ tvrdí Vlado.

Pri tvorbe receptov zohrávajú kľúčovú úlohu kuchári Šmakovca. Napríklad Dávid a Jozef majú za sebou dlhoročné skúsenosti vo svete, odkiaľ si priniesli svoje skúsenosti a nápady. Novinka od Dávida na túto zimu sú hovädzie rebrá.

Jelení steak od Šmakovca.

Hitom leta sa stal paprikáš, potešíť chce ľudí i v zime.

Rozpálené uhlie v Mimbrase.

Kombo, z každého maska trošku.

Kombo Starter.

